

לעמוד אדם ושיהיה בעל סמכויות שיאפ' שרו לו לקבל החלטות מהירות. היעדר רמטכ"ל יוצר מצב, שלמעשה לא עומד בראש צה"ל מפקד-עליון אחד המוכן לקבל על עצמו את האחריות האישית העליונה לכל המתרחש בצה"ל. מצב זה עלול לערער את המשימעת גם בדרגיה הפיקוד הנמוך כים יותר, לפגוע במוראל הצבא ולהביא לאנרכיה.

לעומת טוענים אלה היו שטענו טענות אחרות: אין כל הכרח במינוי בהול של רמטכ"ל. מינויו הזמני של האלוף יצחק (חקה) חופי, ראש אג"ם, כממלא-מקום הרמטכ"ל, הופך אותו לרמטכ"ל-למעשה. הוא ממלא את כל הפונקציות של רמטכ"ל, עם כל הסמכויות ועם כל האחריות הנדרשת מכך.

מאחר שהמצב הצבאי כיום הוא נזיל, לא ניצבות כרגע בפני העומד בראש צה"ל בעיות מיוחדות של תכנון לטווח ארוך או קביעת דוקטרינות צבאיות חדשות. את אלה ניתן לדחות למיפסר הודשים.

על המשימות השוטפות העומדות כיום בפני צה"ל, היה יכול האלוף חופי כממלא

ממונה גור האיש של דיון

לרצונו. בצורה מעליבה ומביישת מבחינתו האישית, מכל שרהביטחון. הצליח דיון לכפות על הממשלה המתפתרת רמטכ"ל כרצונו.

חזרה לשיטת המחדלים

מה היה פסור בצורת הבחירה של הרמטכ"ל השבוע, ומהי השערורייה הכרוכה בכך?

ראשית, קיים החטא הקדמון של בחירת רמטכ"ל שלמעשה אינו מוכר לרוב שרי הממשלה, שאין הם יודעים מה הם תפישותיו הצבאיות, ושלאיש מהם לא ברור מה תוכניותיו לגבי צה"ל. מבחינה זו מקבלת הממשלה כולה את דעתו של שרהביטחון. המציע את האיש שרהביטחון, שלפי טענת ועדת אגרנט — שמשוה דיון וחסידיו מיהרו להיאחז בה — אינו חייב להיות מומחה ביטחוני ואינו אחראי אישית למעשי צה"ל. מציע למר שלה לבחור רמטכ"ל שהממשלה כולה תהיה אחראית אחריות קולקטיבית למח' דליו — אם יהיו כאלה חס וחלילה —

רים בעני משמעות היסטורית — גם אם אין מדובר רק בצורת ניב הוג של מלחמה או בהערכת הי סכירות לפריצת מלחמה חדשה. הוותיהדעת של הרמטכ"ל היא, לכאור רה, סיכום דיעותיהם של מומחי המטכ"ל. אולם למעשה זוהי חוות דעתו של אדם אחד: הרמטכ"ל. כי בצבא אין מחליטים בדרך מוקרטית, בהצבעה, בכל דרג צבאי יש מפקד המחליט את ההחלטה הסופית, ומשום כך הוא הנושא באחריות האישית לגביה.

עמדתו של הרמטכ"ל היא, למע" שה, עמדת צה"ל.

משימה בלתי אפשרית

מיום כך, החלפת רמטכ"לים, גם בע" תות רגיעה ושלום, כשאין עומדות בפני צה"ל בעיות מיוחדות, אינה עניין שיגרת.

למעשה מוחזקת תמיד, יחד עם האיש, גם שיטתו, גישתו, השי

מתפטר חופי המועמד של גולדה

קפתו. במקומם באות תפישותיו ושיטותיו של הרמטכ"ל החדש. צה"ל בפיקודו של ברליב כרמטכ"ל לא היה אותו צה"ל בעת שרכ" אלוף ארזר, כיהן כרמטכ"ל.

לכן, כשהממשלה מחליטה לבחור בי רמטכ"ל חדש, היא אינה בוחרת רק בי אדם, היא בוחרת בגישה מסוימת, בשיט צבאית, בתפיסה איסטרטגית. הדוקטרינה של צה"ל, המשפיעה השפעה מכר רעת על קביעת מדיניות המדינה, נקבעת על-ידי מינויו של הרמטכ"ל החדש. כך זה בשנים כתיקונו. על אחת כמה וכמה יפה הדבר כאשר מדובר בצה"ל אחרי מלחמת יום-הכיפורים.

הדרך הסבירה ביותר למינוי רמטכ"ל בימים אלה היתה לבדוק מה הן הדרישות שהרמטכ"ל החדש שימונה לצה"ל חייב לענות עליהן. מלבד כל התכונות והכישורים האחרים, ברור שהרמטכ"ל החדש חייב למלא שלושה תנאים:

● כושר פיתוח קונצפציה חדשה לי צה"ל, שתענה על התנאים החדשים, הפוליטיים והצבאיים, שנוצרו בזירה ועל-פיה תיבנה עוצמתו של צה"ל בשנים הקרובות.

● כושר מנהיגות יוצא-דופן שיוכל להפיק מדרשה בצבא. שתשקם את המוראל רוח החדשה מבצבא. שתשקם את המוראל ותצביע על כך שנפתחה תקופה חדשה.

● הכושר להינות מאימון כללי, הן של המפקדים בצבא והן של העם. ברור שזוהי כמעט משימה בלתי-אפשרית למצוא אדם שיענה על דרישות אלה בצורה האופטימלית.

אולם מה שאירע בשבועות האחרונים, במאבק מאחורי-הקלעים שקדם ל-

(המשך בעמוד 20)

(המשך מעמוד 13)

לאדם שאפשר יהיה להפיקו ככל עת.

כשריחוף, אכן הוא מועמד סביר לראש שותהממשלה. למרות שמעטים מאוד אוהבים אותו, אין איש שונא אותו. אין הוא מסכן איש.

בעיני רפי, יש לו מעלה: כל ממשלה בראשותו תהיה חלשה מאוד. יתר על כן: בצורה זו תוכל רפי לקבל את משרד-התחץ — כששימעות פרס או אף משה דיון עצמו, יהיה שרהחוף. ואילו הפלגים היריבים במערך סבורים שיש לאבן הסיכוי להחזיק מעמד לפחות עד לבחירות, שי תיערכנה במיקרה זה, בעוד כחצי שנה.

עד אז, קיוו רבים במערך, תישכחנה תנועות-המחאה, יירגעו הרוחות, החיים יחזרו למסלולם המוכר, והסכנה לניצחון מכריע של הליכוד הימני תהיה פחות מעשית.

דיון: מילחמת עצבים

האפשרות של הקמת ממשלה כזאת היתה תלויה, כמוכר, בעמדת רפי. רפי פוחדת מפני בחירות, והיתה רוצה בממשלת-ליכוד, שבה תהווה היא עצמה את לשון-המאזן ליום בין המערך והליכוד הימני. בממשלה כזאת ניתן היה לשפץ את דימויו של משה ריין.

הליכוד השתוקק לממשלה כזאת. היה זה פאראדוקס יסודי בעמדתו: הוא התכוון לרכב בבחירות על גל של זעם על הר מתדלים, אך עד אז היה רוצה לכהן בממשלה בראשות אנשי המחדלים.

מאחר שרוב המערך אינו רוצה בממשלת-ליכוד-לאומי, העלולה להיות פרוודור ל-ממשלה של הליכוד, אין רפי יכולה ל-הגשים, ככל הנראה, את תיקוונה זו.

השבוע נדונו מאחורי הקלעים כל ה-אפשרויות, שצצו כבר בשבוע שעבר. בין השאר:

● מסירת תיק הביטחון לי שימעות פרס, כשומר-פיקודו מטעם רפי.

● הפיכת משה ריין לשר מני חר, שיקבל לידיו את המשא-ומתן עם קיסנינג'ר וישמור בידיו את השילטון בשטחים המוחזקים.

אולם פינחס ספיר וחבריו היו עדיין רחוקים מלהסכים לפשרה כזאת — ואילו משה ריין וחבריו טרם הסכימו לה.

היתה זו מילה-מת-עצבים במי רוא מוכן המושג.

ספיר יודע שרפי פוחדת מפני בחי רות, והוא מקווה לחזק עליה כך שתסכים למעמד נחות, ובליבד להינצל מפני סכנה זו.

דיון, לעומת זאת, יודע שאי-אפשר ל-הקים ממשלה סבירה בלי רפי, והוא רוצה להשיג בה עמדת-רוטו, אפילו לא יהיה בה שרהביטחון.

תוך כדי כך נתגלתה השבוע עובדה מדהימה: ספיר גינה ש-הציע דיון את תיק האוצר, בממך שנת גודדה מאיר, לפני שזו התי פטרה. הוא גם הציע שגד יעקור בי יהיה סגן שרהאוצר.

במשך שנים הטיפה רפי לתיקונים כלכליים. בשנות ישיבתה באופוזיציה, לפני מלחמת ששת-הימים, היו כימעט כל נאור מיו של דיון כנגסת מוקדשים לנושאים כלכליים. על פי עצותיהם של אנשי רפי ברוך בר ואברהם שויצר, חברי מערכת הארץ דאו, גד יעקובי ביקש להוציא לעצמו שם של כלכלן, המציע רפורמות יסודיות במיבנה הכלכלי-חברתי של ה-מדינה.

והנה הסתכר בי השניים ויתרו כקלות על הסיכוי הגדול לבצע את הרפורמות להן הטיפו — דבר שהשנו אור מוזר על כי רצינות גישתם גם בנושא זה.

אין נביאים

איוזו מכך האפשרויות תגשם, בימים הקרובים?

השבוע לא היה אף אדם רציני אחד במדינת-ישראל שהיה מוכן להינבא על העתיד להתרחש.

אמר עסקן מרכזי של המערך: "אין אפשר המדינה כודה השי תגעה. אין טעם לחשוב כמושגים הגיוניים, אין כיום במדינה אף גורם אחד המתנהג בצורה סבירי רה, וכאשר גורל המדינה נקבע עידי עדת-ממורפים — חזל כי ראשי המיפגנות וכנה באנשי תנור עותיהמחאה — איך אפשר להסי

לכו בכוחה?"

(המשך בעמוד 20)